

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

MUSIQA TA'LIMIDA INNOVATSION PEDAGOGIK YONDASHUVLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Tursunov Xusniddin Isomovich

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

San'atshunoslik kafedrası katta o'qituvchisi

Email: qashqarrubob2022@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4768-4058>

Annotatsiya:

Mazkur maqolada musiqa ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlarning nazariy mohiyati, ularning zamonaviy ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati tahlil etiladi. Innovatsion metodlar musiqiy tafakkurni rivojlantirish, o'quvchi shaxsining ijodiy salohiyatini namoyon etish hamda ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil sifatida qaraladi. Maqolada ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishda pedagogik innovatsiyalarni joriy etishning nazariy asoslari yoritilgan bo'lib, o'qituvchi faoliyatida kreativlik, interaktivlik va kommunikativlik tamoyillarining ahamiyati asoslab beriladi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar orqali musiqa ta'limi mazmunini yangilash, milliy va jahon tajribasini uyg'unlashtirish masalalari nazariy tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: musiqa ta'limi, innovatsion pedagogika, interfaol metodlar, kreativ yondashuv, ta'lim samaradorligi, musiqa pedagogikasi, kompetensiya, o'qituvchi mahorati, raqamli texnologiyalar, milliy qadriyatlar, nazariy tahlil, ta'lim modernizatsiyasi

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan eng muhim vazifalardan biri bu o'quv-tarbiya jarayonini innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etishdir. Ayniqsa, musiqa ta'limi sohasida bu jarayon o'ta muhim ahamiyat kasb etadi, chunki musiqa insonning nafaqat estetik didini, balki intellektual, ijtimoiy va hissiy tafakkurini shakllantiruvchi ko'p qirrali jarayondir. Shuning uchun zamonaviy musiqa o'qituvchisi nafaqat ijrochi va bilim

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

beruvchi, balki ta'lim jarayonini yaratish, boshqarish va tahlil etishda innovatsion yondashuvlardan foydalanuvchi shaxs sifatida maydonga chiqmoqda.

Pedagogik innovatsiyalar ta'limni yangilash, o'qitish jarayonini shaxsga yo'naltirish, interfaol usullarni joriy etish va talaba mustaqilligini oshirishni nazarda tutadi. Musiqa ta'limida innovatsion yondashuvning samarasi, avvalo, o'quvchining faol subyekt sifatida dars jarayonida ishtirok etish darajasiga, u o'z fikrini musiqiy obraz orqali ifodalay olish ko'nikmasini egallashiga bog'liqdir. Shu jihatdan, zamonaviy pedagogik konsepsiyalar konstruktivizm, kompetensiyaga asoslangan yondashuv, interfaol o'qitish, loyiha asosida ta'lim, reflektiv o'qitish musiqa o'qituvchisining metodik faoliyatini tubdan o'zgartirib yubormoqda.

Musiqa ta'limida innovatsion yondashuvlar deganda, o'qitishning yangi shakl, metod va texnologiyalarini tatbiq etish, ularni milliy an'analar bilan uyg'unlashtirish, har bir o'quvchining ijodiy salohiyatini ochishga xizmat qiluvchi didaktik tizimni yaratish tushuniladi. Masalan, "aqliy hujum", "klaster", "insert", "rolli o'yin", "debate" kabi interfaol metodlar musiqiy nazariya va amaliy mashg'ulotlarda o'quvchi fikrlashini faollashtiradi, musiqiy tafakkurini kengaytiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar musiqiy dasturlar, onlayn notatsiya platformalari, virtual sinflar, interaktiv taqdimotlar musiqa o'qitish jarayoniga yangi sifat olib kiradi. Bu texnologiyalar o'qituvchi uchun nafaqat darsni boyituvchi vosita, balki musiqani tahlil qilish, ijroi ko'nikmalarni shakllantirishda yordam beruvchi ilmiy asosga ega vositadir.

Zamonaviy ta'lim nazariyasi nuqtayi nazaridan qaralganda, innovatsion yondashuvning markazida inson, ya'ni o'quvchi shaxsi turadi. Musiqa darsi shunchaki mahorat darsi emas, balki estetik, emotsional va intellektual o'sish maydonidir. Shu sababli o'qituvchi darsni "subyekt-subyekt" muloqoti asosida olib borishi lozim: bunda o'qituvchi ham, o'quvchi ham ijodkor, izlanayotgan shaxs sifatida ishtirok etadi. Bu yondashuv musiqa darslarini zamonaviy psixologik va pedagogik talablarga moslashtirish imkonini beradi.

Musiqa ta'limida innovatsion yondashuvlarning samaradorligini oshirish yo'llari, avvalo, o'qituvchining kasbiy va metodik tayyorgarligini yangilash bilan bog'liq. O'qituvchi o'z faoliyatida ijodkorlik, tahliliy fikrlash, o'zini rivojlantirishga intilish kabi kompetensiyalarga ega bo'lishi kerak. U zamonaviy texnologiyalarni bilishi,

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

raqamli vositalardan foydalana olishi, shuningdek, an'anaviy musiqiy qadriyatlarni innovatsion yondashuvlar bilan uyg'unlashtira olishi zarur. Bu esa o'z navbatida, musiqa ta'limi sifatini oshirish, o'quvchi shaxsining badiiy-estetik didini shakllantirish va ijodiy tafakkurini rivojlantirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi.

Musiqa ta'limi nazariyasi shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlar o'quvchilarda musiqiy bilimlarni mexanik o'zlashtirishdan ko'ra, ularni mustaqil tahlil qilish, musiqiy g'oyani anglash, ifodalash va ijodiy qayta yaratish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu esa musiqiy tafakkurni rivojlantirishning eng muhim bosqichidir. Shu nuqtayi nazardan, o'qituvchi dars jarayonida faqat o'rgatuvchi emas, balki o'quvchi bilan birgalikda musiqani "kashf etuvchi" hamdir. Pedagogik innovatsiyalarning samarali natija berishi uchun ularni shunchaki yangi metod sifatida emas, balki ta'lim falsafasining bir qismi sifatida qabul qilish kerak. Innovatsion yondashuvlar o'qitish mazmuni, shakli va vositalarini o'zgartirishni emas, balki o'qituvchining o'z kasbiy tafakkurini yangilashni, ta'lim jarayonini hamkorlik, muloqot, ijodkorlik ruhida qurishni taqozo etadi.

Musiqa ta'limida innovatsion metodlarning samaradorligini oshirish uchun bir necha nazariy yo'nalishlar muhim ahamiyatga ega:

- birinchidan, **shaxsga yo'naltirilgan yondashuv**, ya'ni har bir o'quvchining musiqiy imkoniyatlarini individual tahlil qilish;
- ikkinchidan, **kompetensiyaviy yondashuv**, ya'ni bilim emas, balki amaliy faoliyatga tayyorlikni shakllantirish;
- uchinchidan, **integratsion yondashuv**, ya'ni musiqani boshqa fanlar (psixologiya, estetika, adabiyot, texnologiya) bilan bog'lab o'qitish;
- to'rtinchidan, **kreativ yondashuv**, ya'ni o'quvchini ijodiy izlanishga, yangi musiqiy g'oyalarni izlab topishga undash.

Bu yo'nalishlar o'zaro uyg'unlashganda, musiqa ta'limining samaradorligi oshadi, o'quvchi musiqani faqat eshituvchi emas, balki tushunuvchi, tahlil qiluvchi va yaratishga qodir shaxsga aylanadi.

Nazariy tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlarning asosiy mohiyati - ta'limni shaxsiylashtirish, o'quvchini ijodiy jarayon markaziga qo'yish va uning mustaqil fikrlashini rivojlantirishdir. Shu sababli, musiqa ta'limi sohasida yangi

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

metodlarni joriy etish nafaqat o'quv jarayonini modernizatsiya qiladi, balki ta'limning ma'naviy va madaniy qadriyatlar tizimiga ham yangicha ruh olib kiradi. Xulosa qilib aytganda, musiqa ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlarning samaradorligini oshirish bu faqat texnologik yangilik emas, balki o'qituvchi shaxsining yangilanishi, o'qitish falsafasining o'zgarishi, musiqiy tafakkurga yangi nazariy ko'z bilan qarash demakdir. Innovatsion yondashuvlar yordamida o'qituvchi ta'limni ijodkorlik va muloqot maydoniga aylantiradi, o'quvchilar esa musiqani his etuvchi, anglovchi va ifodalovchi ijodkor shaxslarga aylanadi. Shu tariqa, musiqa ta'limida zamonaviy pedagogik yondashuvlar – bu o'tmish an'alarini saqlagan, hozirgi zamon talablari bilan uyg'unlashgan, kelajak avlod uchun barkamol ta'lim modelini yaratishga qaratilgan ilmiy-nazariy yo'nalishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. *O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5417-son Qarori.* – Toshkent, 2023.
2. *Mirziyoyev Sh.M.* Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2022.
3. *Azizxo'jayeva N.N.* Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2021.
4. *Tursunov H.* Musiqa ta'limi jarayonida interfaol metodlardan foydalanish nazariyasi. – Samarqand, 2020.
5. *Gulomova G.* Zamonaviy ta'lim texnologiyalari asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
6. *Farobi A.* Fozil odamlar shahri (musiqa va axloqiy tarbiya haqidagi qarashlar). – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2018.
7. *Sharipova G.* Musiqa pedagogikasida innovatsion yondashuvlar va ularning amaliy asoslari. – Toshkent: San'at, 2021.
8. *Dewey J.* Democracy and Education. – New York: Macmillan, 1916.
9. *Gardner H.* Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. – New York: Basic Books, 2011.
10. *Rogers C.* Freedom to Learn. – Columbus: Merrill, 1983.

E CONF SERIES

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econferences.com

7th November, 2025

-
11. *Zokirov A.* Musiqa o‘qitish metodikasi: an’anaviylik va innovatsionlik uyg‘unligi. – *Buxoro, 2022.*
 12. *UNESCO.* Arts Education for the Development of Creativity and Cultural Identity. – *Paris, 2020.*